

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๒

หาทางเล็ดลอด

พ่อแม่ครูจารย์เวลาเราไปเที่ยวหรือมาธุระอุรุษก็ดีท่านหาอุบายพูดทางโน้น เวลาหมู่เพื่อนมาหาท่านมาก ๆ ท่านจะว่าตรงนั้นแหละ เอ๊ ท่านมหานี้ไปนานแล้วนะ ตามธรรมดาท่านก็เคยถามอยู่เสมอถามอย่างนี้ แต่ที่ปัญหาละซีที่สำคัญ เช่น อย่างเราไปเที่ยวในป่าในเขาอย่างนี้ไม่ว่าที่ท่านจะพูดนะ ทำไมท่านพูดออกมาอย่างนั้น เอ๊ ท่านมหาไปหลายวันไม่เห็นมานะ ไปหาชดช้ายชดชวาอยู่ที่ไหนมา มาอุรุษนี้ก็เหมือนกัน ไปหาชดช้ายชดชวาอยู่ที่ไหนมา เข้าไปในป่าในเขาไปฝึกกรรมเจ้าของอย่างเต็มทีเต็มฐาน สถานที่บางแห่งเอาชีวิตมอบเลย เราทำขนาดนั้น ท่านยังเอาอุบายนี้ออกมา เอ๊ ท่านมหานานมา ไปหลายวันมา ไปมัวชดช้ายชดชวาที่ไหนมา ไม่เห็นได้ธรรมะมาพูดสู้กันฟังวะ ท่านมหามาที่ไรได้มีปัญหามาทุกทีนะ ท่านว่าอย่างนี้

แล้วที่นี้ท่านอาจารย์มั่นก็ดี พระสงฆ์ในวัดทั้งหมดก็ดีองค์ไหนที่เห็นผมฉันซ้อน ผมไม่เคย ไปเบื่องต้นก็เห็นท่านฉันด้วยมืออยู่แล้วผมก็ฉันด้วยมือ พอท่านพูดขึ้นปั๊บไปทักขึ้นในจิตปั๊บเลยทันทีไม่มีถอน ผมไม่เคยทำเลยท่านพูดทำไมอย่างนี้ ถ้าไม่ตีหน้าผากผู้ที่ดี้อ ๆ มันแอบแฝงทำอยู่นั้นมีอยู่เราก็เห็น แล้วตาท่านอาจารย์มั่นด้วยแล้วทำไมจะไม่เห็น ท่านหาอุบายต้องคั้นท่านไม่บอกตรง ๆ เพราะท่านเคยพูดให้ฟังท่านก็พูดแล้ว ถึงผู้นั้นไม่ได้ยินก็ต้องเล่าสู่กันฟังเรื่องสำคัญ ๆ อย่างนี้ ท่านเคยพูดเสมอนี้

ท่านจะพูดเรื่องของผมจริง ๆ เหรอ หมู่เพื่อนฟังซีเวลาหมู่เพื่อนมาแล้วให้ฟัง หมู่เพื่อนเคยเห็นผมฉันซ้อนไหม รู้ไหมว่าท่านตีหน้าผาก ให้รู้ตัวนั้นนะ ผมไม่เคยทำมาอยู่กับท่าน ผมก็แน่ใจว่าท่านเชื่อว่าผมไม่ทำ ไปอยู่ที่ไหนผมก็ไม่ทำแต่ท่านทำไมถึงพูดอย่างนั้น เพราะท่านเห็นแล้วความตั้งใจของเรา ท่านเคยแสดงออกมาอยู่เสมอเรื่องความตั้งใจของเรา ท่านไม่ได้บอกว่าเราตั้งใจก็ตาม แต่กิริยาที่แสดงออกมานั้นเป็นการบอกอยู่ชัด ๆ ว่าท่านทราบทุกอย่างว่าเราทำยังไง เช่น เราไม่ฉันนมอย่างนี้ เวลาเขาเอานมมาถวาย ให้ผสมนมเลื่อมอะไรใส่มันเทศลงไปแล้วก็แจกพระ ผมไม่เคยฉัน

แม้แต่ผมเรียนหนังสือผมยังไม่ฉันนมเพราะธาตุของผมมันผิดปกติ นอนเฉย ๆ นี่ไม่ต้องฝัน
ละนะเพราะกำลังมันเต็มทีของมันอยู่แล้ว แต่จะว่าเป็นโรคอะจิริตก็ไม่ใช่นะ โรคอะจิริต
มันต้องผลิตต้องผลิตไปข้างนอกนุ่นหาเรื่องกามกิเลส แต่มันไม่ไป ธาตุชั้นมันเต็มที
ของมัน บางทีมันก็แสดงไม่ได้ฉันนมก็ตามมันจะปวดที่ตรงตางอกเอียง มันจะปวด เจ้า
ของรูตัวนอนได้ระมัดระวัง นาน ๆ มาทดลองฉันนมดูนี่มันก็เห็นอยู่ เพราะฉะนั้นจึงต้อง
ตัดขาดเลย เวลาปฏิบัติยังเป็นเรื่องเฉียบขาดด้วยแล้วผมไม่แตะเลย นี่ท่านก็เห็น เหตุที่
ท่านจะเห็นก็เวลาชงนมอะไรเอานมใส่นี้ แบ่งให้ท่านมหาก่อนนะท่านมหาไม่ฉันนมนะ
แบ่งให้ท่านมหาก่อนนะ นี่คือประกาศสอนพระเถรทั้งหลายนั่นเองพูดง่าย ๆ ดูซิอุบาย
ของท่าน ไม่เพียงแต่พูดกับเราอย่างเดียวเราเป็นเหตุอีกด้วย

สมาทานอุคตคักขโมยทำอยู่คนเดียว ผมตั้งแต่ไปอยู่กับท่านปีแรกพอท่านอธิบายอุคตคัก
ให้ฟังเท่านั้นแล้วก็จับปู้บเลย ไม่เคยละตั้งแต่นั้นมาตลอดสาย ไม่ว่าปีไหนไม่เคยเว้น
เลย ทำคนเดียวของเรา เวลาบิณฑบาตมาแล้วก็จัดอะไรปู้บปู้บ ๆ อันไหนของดีรู้แล้วว่า
ถูกกับธาตุชั้นของพ่อแม่ครูอาจารย์ก็เก็บเอาไว้ ๆ ของเราเราจัดไว้ในบาตร ใส่บาตร
เรียบร้อยแล้วปิดฝาบาตรแล้วเอาผ้าปิดอีกที แล้วเอาไว้ติดกับฝาบังต้นเสาเอาไว้แล้วก็
ไปจัดอาหาร ท่านรู้จนได้ บางทีก็บุกเข้ามาเลย เอ้า ๆ ทายก ทายกแปลว่าผู้ให้ **ทายะ**
กะแปลว่าผู้ให้ ไม่ได้หมายถึงว่าเป็นฆราวาสนะ **ทายะกะ**แปลว่าผู้ให้ พุคกลาง ๆ ไซ้
ทายกมาสายวะ ๆ ขอใส่บาตรหน่อย ๆ ท่านว่าอย่างนี้ มาเมื่อท่านมาพร้อมนะ เราก็จะ
ทำยังไงก็ต้องรับ จำเป็นต้องรับเพราะความเคารพท่าน วันนั้นเราก็ก้มขอมาอุคตคัก

ท่านรู้อะไรยิ่งกว่าเรา ท่านกลัวเราจะเป็นทิวฐิอะไรอันหนึ่งท่านมาหักไว้เสียบ้าง มันจะ
เป็นทิวฐิอันหนึ่ง แม้จะอาศัยอุคตคักก็ตามแต่ทิวฐิที่เป็นกิเลสคอยจะแทรกมันมี ท่านเลยมา
หักปู้บเอาเสียบ้าง แต่คนอื่นจะมาใส่ผมไม่ได้เป็นอันขาดนะ บอกว่าไม่ได้เป็นอันขาดที่
เดียว ผมห้ามขาดเลยใครมาแตะไม่ได้บาตรผมมาใส่บาตรผม แต่พ่อแม่ครูอาจารย์ทำ
ผมยอมรับ เพราะความรู้ของท่านเป็นยังไงเราเชื่อความรู้ของท่าน ท่านไม่ได้มุ่งจะมาตัด
อุคตคักของเราให้ขาด ท่านจะตัดกิเลสตัวทิวฐิอันใดอันหนึ่งของเราที่มันถือเอาเสียจนไม่มี
เหตุมีผลอะไร หรือว่าเป็นความดิ่งของทิวฐิอันหนึ่งโดยอาศัยอุคตคักเป็นเหตุ เราก็ทราบไม่
ได้นี้ แต่ท่านไม่ได้ทำบ่อย ๆ นะ นาน ๆ ท่านทำที่

เรื่องอะไรสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่คุยจะให้ท่านได้หนักใจเพราะผมนี้ปรากฏว่าไม่มีนะ เพราะเราพร้อมอยู่เสมอที่จะฟังท่านอะไรท่าน เห็นว่าควรจะให้ยังไง ท่านว่าดำเนินตรงไหนนี้ เราจะแก้ไขทันที ๆ แล้วตั้งใจด้วย ๆ จริงจังอย่างนั้นตลอดเราไม่เคยแหละ ๆ แหละ ๆ นี้ เพราะฉะนั้นเวลามาอยู่กับหมูกับเพื่อนสั่งสอนหมู่เพื่อนไม่ได้เรื่องได้ราว บางทีพูดกับองค์นี้แล้วแทนที่มันจะทั่วถึงไปมันไม่ทั่วถึง แล้วองค์นั้นมาเคลื่อนตรงนี้ให้เห็นอีก ถ้าได้พูดกันบ้างไม่ควรจะมาเคลื่อนอย่างนี้ นี่เป็นเหตุให้เราคิดมากเหมือนกัน

เรื่องเราได้ยินจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์อย่างนี้ต้องรีบกระซิบบอกหมู่เพื่อน กระซิบกันท่านว่ายังไง นี่บอกองค์หนึ่งเดี๋ยวยังองค์หนึ่งมาเคลื่อนอีก ที่เก่านั้นแหละ เรื่องเก่านั้นแหละ เดี่ยวองค์หนึ่งมาเคลื่อนอีก แสดงว่าไม่พูดไม่บอกกันไม่สนใจ หรือบอกกันไม่ได้หรือมีพิธีมานะกระทบกระทบเพื่อนกันหรือไม่ใช่ มันหากเป็นความเฉย ๆ เมย ๆ อะไรอยู่ในใจนั้นแหละ มันไม่ฟังมันไม่แน่น หลักจิตไม่ดีไม่จริงจัง

ผู้จะฆ่ากิเลสต้องเอาจริงเอาจังซี นี้ได้ดำเนินมาแล้วเรื่องกิเลส อะไรจะแหลมคมยิ่งกว่ากิเลส อะไรจะเหนียวแน่นยิ่งกว่ากิเลสไม่มีในโลกอันนี้ ทุกข์ทรมานไม่ว่าสัตว์ตัวใดบุคคลผู้ใดในโลกนี้ที่หาความสุขไม่ได้ มีแต่ทุกข์เหยียบย่ำทำลาย ก็เพราะเรื่องของกิเลสทั้งนั้น เรายังไม่เห็นโทษของมัน เรามาวงษ์ในพระพุทธศาสนานี้เป็นหน้าที่โดยตรงแล้ว เป็นผู้เห็นภัยอยู่แล้วในเรื่องของกิเลส อุบายวิธีที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนอันใดเป็นเครื่องแก้กิเลสทำไมจะนอนใจ ท่านไม่ได้พูดแบบสุ่ม ๆ เด่า ๆ

เมื่อเข้านี้ได้พบกับ**ท่านสิงห์ทอง**พูดอย่างนี้แหละ พูดให้ฟัง ท่านจะแก้หรือไม่แก้ก็ตาม มองดูแล้วเราเป็นยังไงมันสะดุด เพราะได้เคยไปอยู่กับพ่อแม่ครูอาจารย์ด้วยกันแล้วนี้ มันอะไรในจิตอยู่ที่นี่ สะดุดอยู่ในจิต มองไป โห ชดกันเป็นแถวในชามน้อย ๆ ในวัด**ท่านสิงห์ทอง** แล้วกันมันเป็นหลักปฏิบัติอันหนึ่งแล้วนี่นี่ไกในใจ จนกระทั่งไปถึงเณรน้อยเราไปดูไม่เห็นเวลาเราดู มัวแต่รสเหยียบหัวใจอยู่นั้น รสอะไร รสอาหารเหยียบเอา รสธรรมเลย ขึ้นไม่ได้ชิตายพิณาศฉิบหายหมด รสอาหารมันเหยียบ รสลิ้นมันไปเหยียบ รสอาหารเข้าไปเหยียบลิ้น รสลิ้นก็เหยียบธรรมแหลกระจัดกระจายไม่มีเหลือ จึงได้เตือน จะแก้ไขไม่แก้ไขยังไงก็บอกทุกคนแล้วนี้

ท่านสิงห์ทองก็เป็นพระวัดนี้ เคยอยู่ด้วยกันเคยติดสอยห้อยตามผมมาตั้งแต่ไหนแต่ไร อยู่ห้วยทรายก็เหมือนกัน อยู่หนองผือแม่ท่านจะไม่ได้มาจำพรรษาหนองผือด้วยกันก็ตาม แต่ท่านก็อยู่โคกมะนาวใกล้ ๆ ๓ กิโลเมตรเท่านั้น ก็เหมือนกับอยู่ที่นั่น ถึงวันประชุมอุโบสถก็มาฟังการประชุมอุโบสถทุกอุโบสถ เราไม่อยากจะเห็นอย่างนั้น แล้วเวลาฉันจ้งหันก็ผ้าหลุดลู่ลงมา นี่ มัวแต่เพลินกับรสเท่านั้นผ้าหลุดลงไปก็ไม่เห็นไม่สนใจ ดูไป ๆ กลัวจะบกจะพ่องกลัวจะผลอเนื้อผลอตัวอะไร จึงได้ไปดู ๆ แล้วเป็นยังไง นาน ๆ ดูทีหนึ่ง

พ่อแม่ครูจารย์มั่นนี้เป็นแบบฉบับได้อย่างไม่สงสัย ผมนี่มอบร้อยเปอร์เซ็นต์ชีวิตจิตใจของผมไม่มีความหมาย รวมอยู่ที่ธรรมของท่าน โอวาทของท่านที่สั่งสอนทั้งนั้น เป็นก็เป็นตายก็ตาย เห็นบุญเห็นคุณของท่านเห็นจริง ๆ เราจะได้อุบายวิธีการต่าง ๆ มาฝึกทรมานตนนี้ล้วนแล้วแต่เป็นอุบายของท่านที่แนะนำสั่งสอนด้วยความเมตตาจริง ๆ เอาจริงเอาจังเทศน์เข้มข้มเพราะท่านนิสัยอาจหาญ นิสัยอาชาไนย สง่าผ่าเผย อาจหาญจริงจังกับทุกสิ่งทุกอย่าง ขึ้นชื่อว่าความดีแล้วท่านจริงจัง ละความชั่วท่านก็จริงจัง ไปดูท่านแล้วจึงว่ายอมทันทีตั้งแต่วันก้าวเข้าไปที่แรก ดูอะไร ๆ หาที่เคลื่อนไหวคลาดไม่ได้

เพราะหลักธรรมหลักวินัยเราก็เรียนนี้ ท่านปฏิบัติยังไง ๆ มั่นก็รู้หมดนะซี ต้นกับปลายตรงกัน ต้นกับปลายคือการพูดการแนะนำสั่งสอนเด็ดเดี่ยวอาจหาญถูกต้องตามอรรถตามธรรม การประพฤติท่านก็ดำเนินตามนั้น ไม่มีข้อใดที่จะขัดแย้งต่อหลักธรรมหลักวินัย เมื่อเราหาของจริงแล้วเราไม่ยึดเอาเราจะทำยังไงเราจะไปหาอะไรให้วิเศษวิไลยิ่งกว่านั้น เราจึงต้องพยายามท่านดำเนินตรงไหนท่านว่าตรงไหนจะต้องยึดทันที ๆ ปล่อยให้หลุดลอยไปได้แหละ ยึดทันที ใครไม่ปฏิบัติเราเอาคนเดียวเรา แต่สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งหยาบ ๆ ควรปฏิบัติได้

ดังที่ท่านเคยพูด ท่านพูดน่าสลดสังเวช ท่านพูดด้วยความรู้จริงเห็นจริงภายในของท่านจริง ๆ ที่แสดงออกมาสอนท่าน ท่านว่าอย่างนี้นะ ท่านฉันข้าวในบาตรแล้วก็ฉันด้วยช้อน ธรรมท่านมุขขึ้นมา มุขขึ้นมา โอ้โฮ เหมือนน้ำไหลไฟสว่างไปเลย มุขขึ้น ๆ มาเหมือนกับว่าสอนเราผิง ๆ ขึ้นมาเลย ท่านว่าอย่างนั้น **ฉันก็ฉันเพื่อเห็นภัย ยินเดินนั่งนอนเพื่อเห็นภัยและในขณะที่เดียวกันเพื่อคุณธรรมทั้งหลาย ทำไมเวลามาฉัน**

จึงเห็นแก่ลิ้นแก่ปากอย่างนี้ นี่หรือผู้เห็นภัยเป็นอย่างนี้หรือ เด็ดเผ็ดร้อนมาก เหมือนกันอุปายที่ผุดขึ้นมาในเวลานั้น นี่ไม่ใช่ผู้เห็นภัยนะนี่ ผู้ที่นอนจมอยู่ใน วัฏสงสารหาเวลาผ่านไปไม่ได้แบบนี้ละ พอเป็นอย่างนั้นแล้วจิตมันก็สลดทันที

นี่ก็ขอร้องท่านนะเวลาท่านจวนตัวเข้ามาเต็มที่แล้ว ขอให้ท่านชดช้อนเพราะบิณฑบาต ก็ไม่ได้แล้ว ท่านก็ยังไม่ยอม แต่มันจำเป็น พาลูกศิษย์ลูกหาบีกบีนมาก็พอแล้ว อันนี้ก็ เป็นเรื่องที่จะปฏิบัติต่อธาตุต่อขันธ์ พอจะเป็นไปได้ได้วันหนึ่งสองวันก็เป็นทีภาควิมิใจ แก่สัตว์โลกทั้งหลาย ขอให้พ่อแม่ครูอาจารย์ได้ทำตามธาตุตามขันธ์ ไม่มีใครจะมายึด แหละไม่ใช่พระเทวทัตมาอยู่ที่นี้ ถ้าเป็นพระลูกศิษย์มีครูแล้วไม่มีใครจะยึด

ผมละเป็นตัวสำคัญกับพ่อแม่ครูอาจารย์ผู้สอนไม่กล้าพูด ผมมันกล้า กล้าด้วยเหตุด้วย ผล ใครจะมายึดพ่อแม่ครูอาจารย์ในเวลานี้ ใครยึดก็เป็นเทวทัต เราว่านั่น ถ้าลูกศิษย์มี ครูแล้วไม่ยึด เพราะธาตุของพ่อแม่ครูอาจารย์เป็นยังไงเวลานี้ใครก็รู้ พ่อแม่ครูอาจารย์มี ความสะดวกสบายด้วยการขบการฉันด้วยวิธีใดก็ขอนิมนต์เพื่อเป็นประโยชน์แก่โลก อยู่ ไปก็วันก็เป็นประโยชน์แก่โลกไม่ใช่บ่อย ๆ ฉันไม่สะดวกอะไรไม่สะดวกธาตุขันธ์ก็ยิ่งทรุด ลงไป ๆ แล้วก็ยังมีแต่ทางเสื่อมทางเสียโดยถ่ายเดียว ท่านก็ฉันบ้าง สักเดี๋ยวท่านก็พลิก อีกแหละ เราเอาอีก เพราะนิสัยของท่านนิสัยปัญญาณี พลิกพับ ๆ ๆ

จัดที่หลับที่นอนให้เราก็พยายามเต็มที่เต็มฐาน เราจัดที่นอนให้ท่านปูเสื่อปูอะไรที่นอน ท่านบอกอย่างดีนะบอกอย่างนี้ ๆ โอ๊ย จดจำเก่งยิ่งกว่าอะไรนะ เราก็พยายามทำไม่ นานพลิกปั๊บ แต่ก่อนได้ยินแต่เพื่อนฝูงเล่าให้ฟัง ครูบาอาจารย์ผู้ท่านปฏิบัติมาก่อนแล้ว ให้ฟังถึงเรื่องทำกับพ่อแม่ครูอาจารย์นี้มันไม่ถูกแหละ เพราะมันไม่ถูกอยู่ที่หัวใจเรา เดี่ยวท่านก็พลิกเดี๋ยวท่านก็ดูเราก็จำเอาไว้ ก็จริง ทำเหมือนกับว่าจะเอาดินสอด่ขีดไว้โน่น ละ แม้แต่วางกาก็เหมือนกับจะเอาดินสอด่ขีดเอาไว้ กำหนดไว้ให้ดี สุดท้ายก็เอาปั๊บอีก แหละ ทำไม่ทำอย่างนี้ต้องทำอย่างนี้ ๆ ซี้ ท่านก็พลิกไปนิดหน่อยเท่านั้นละไม่มาก

ความจริงคือจิตของเราพอเห็นว่าถูกแล้วมันนอนใจจะไม่ระเวียงระวังมันนอนใจ ท่าน พลิกปั๊บตรงนั้นไม่ให้นอนใจ ให้ได้ใช้ความคิดความหมาย เรารู้ตามหลังนั้นนะ อ้อ เป็นอย่างนี้เอง ท่านให้ใช้ความคิดไม่ใช่ทำแบบเซ่อ ๆ ถูกอยู่กับคำว่าถูกนอนอยู่นั้น

เสีย ไม่ได้ใช้ความคิดเลยไม่เกิดปัญญา นี่สอนให้เกิดปัญญาจะว่าไง ท่านสอนเพื่อความฉลาดทุกระยะ แล้วท่านก็พลิกเรื่อย ๆ แต่ก่อนเราก็ไม่เข้าใจอะไรนัก ที่นี้ต่อมา ๆ เข้าใจ อ้อ เป็นอย่างนั้น ๆ เพราะท่านไม่ได้ค้ำกับอะไรจิตท่าน แล้วอธิบายวิธีที่ไม่ค้ำกับอะไรนั้นนะ มันเป็นอธิบายที่ถูกต้องสำหรับผู้มีกิเลสที่จะถอดถอนกิเลส ความนอนใจไม่ใช่เป็นสิ่งถูกต้อง นี่ยอมรับท่าน

เพราะฉะนั้นหมู่เพื่อนที่มาศึกษาอบรมที่นี้ขอให้ตั้งอกตั้งใจ นี่ได้พยายามทุ่มเทลงเต็มสติกำลังความสามารถ ในบางครั้งก็เทศน์จนสุดความสามารถของตัวเอง บางครั้งก็เทศน์ประปรายเป็นธรรมดา แต่เมื่อสรุปความลงแล้วว่า เราไม่เคยมีอะไรลึกลับต่อหมู่เพื่อนทั้งปฏิบัติทการดำเนินมา หน้าเบาลำบากลำบากแคไหนก็นำมาพูดไม่ใช่นำมาอวดให้เป็นคติแก่หมู่แก่เพื่อน นี่คืออธิบายวิธีถอนกิเลสควรหนักต้องหนัก ควรลำบากต้องลำบาก ควรสละเป็นสละตาย เอ้า สละ ไม่เช่นนั้นไม่ถึงกับกิเลส หนึ่งถลอกก็ไม่ได้ ถ้ากิเลสมีหนักก็ไม่พอหนึ่งถลอกเลย

ต้องเอาให้มันจริงมันจังถึงคราวที่จะเอา ถึงคราวที่ธรรมดาก็มี ถึงคราวที่จะหนักแน่นหรือเน้นหนักลงไปในจุดสำคัญ ๆ ขนาดชีวิตสละได้ก็เอา อย่างนั้นจึงเป็นผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติเพื่อกำจัดกิเลสจริง ๆ มันหากมีจังหวะที่ควรจะได้เต็มมันหากมีอยู่ในหัวใจเจ้าของนั่นแหละ ถ้าผู้มุ่งธรรมมุ่งธรรมและใช้ความพินิจพิจารณาบ้างแล้วมันหากมีวาระที่จะเข้าด้ายเข้าเข็มถอนตัวไม่ได้ ต้องพุ่งข้างหน้าเลย ไม่ตายให้รู้ไม่รู้เข้าตายก็ตายมันมีถึงจังหวะแล้ว เคยทำมาอย่างนั้น

ไม่ได้คิดว่าจะได้มาเป็นครูเป็นอาจารย์ของหมู่ของเพื่อน ถ้าพูดถึงเรื่องความโง่เขลาเบาปัญญา จิตฟุ้งซ่านรำคาญจนไม่มีวันมีคืน แต่แทนที่มันจะเป็นไปอย่างนั้นมันก็ไม่ทนกับการฝึกการทรมาน เวลามันคึกคะนองขึ้นมา ก็เอาให้หนักมือ ตัดลงทุกด้านทุกทางอาหารก็ตัดแต่ความเพียรเร่ง กิเลสตัดลง ๆ ตัดสันดานมันทุกแง่ทุกมุม มันเกี่ยวกับเรื่องร่างกายทัฬหะจิตใจ ร่างกายมีกำลังมากมันทับใจ การดำเนินทางด้านจิตใจไม่สะดวกต้องตัดกำลังทางร่างกายลงไป เช่นอย่างอดอาหารเป็นต้น นี่อธิบายวิธีการฝึกตัวเองต้องเป็นอย่างนั้น

อยู่โดยลำพังของจิตไม่เกี่ยวกับเรื่องร่างกาย เวลามันผาดโผนขึ้นมามันก็จำเป็นต้องเกี่ยวกับจิต ถึงร่างกายไม่มีกำลังจะทับจิตใจก็ตาม ไม่รู้สึกว่าเป็นการทับจิตใจก็ตามแต่กิเลสมันทับจิต ถ้าไม่แยกไม่แยะไม่พินิจพิจารณา ไม่พุ่มลงไปเต็มสติกำลังความสามารถจริง ๆ กิเลสนี้จะไม่ขยายตัวออกพอได้หายใจได้บ้างเลย นั่นก็ต้องเอา ชุดกันลงไปจน..โถ ถ้าลงถึงขนาดนั้นแล้วมันทุกครั้งแหละ

เราจนพูดให้ชัด ๆ ว่าเรามันชัดในตัวเอง ว่าเรานี่มีนิสัยหยาบมาก ทำกรรมดาเหมือนเพื่อนฝูงทั้งหลายนี้มันไม่ได้เรื่อง เพียงผิวถลอกก็ยังไม่ได้ ผิวกิเลสถลอกก็ไม่ได้ ถึงคราวจะเอาให้เป็นให้ตายต้องเอากันหนัก แต่คราวเช่นนั้นจะได้เห็นเหตุเห็นผลเห็นกำลังความสามารถของสติปัญญาเวลาจนตรอกจนมุม ด้วยเหตุนี้จึงกล้าพูดให้หมู่เพื่อนฟังว่า คนเรานั้นไม่ได้โง่งอยู่ตลอดไปนา ถึงเวลาฉลาดมี คนเราเมื่อจนตรอกจนมุมต้องใช้ความคิดจะออกช่องไหนไปช่องไหน ถูกล้อมแล้วทำไงเราจะออกช่องไหน มันก็ต้องใช้ความคิด เมื่อใช้ความคิดก็ต้องมีความฉลาดขึ้นมา เล็ดลอดออกไปจนได้ นี่ก็ถูกวงล้อมของกิเลสจะออกทางไหน สติปัญญาไม่ได้มีไว้สำหรับต้มแกงกินนี่นะ สำหรับใช้คิดอ่าน ไตร่ตรองหาทางออกหรือหาทางแก้ปราบปรามกิเลสเราก็นำมาใช้ได้ยวักได้ พอได้สบายพบนี้กิเลสที่รุมล้อมอยู่ก็พังทลายลงไปเป็นระยะ ๆ

กิเลสพังลงไปเมื่อไรด้วยอำนาจแห่งความเข้มข้นของเรา ความสละเป็นสละตาย นั่นเราก็ได้หายใจเต็มปอดพูดง่าย ๆ แล้วรู้สึกว่าจะเชื่อสมรรถภาพของตัวเองขึ้นในเวลานั้นเลย คำว่าเชื่อสมรรถภาพคือเชื่อความสามารถของสติปัญญาศรัทธาความเพียรของตนว่า ถึงกันจริง กิเลสหลุดลอยไปด้วยเหตุนี้ ไม่ต้องบอกว่าจำมั่นหากจำได้เอง เพราะความอัศจรรย์ที่แสดงขึ้นมาแต่ละครั้ง ๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นมาจากความเข้มข้นความสละเป็นสละตายนั้น มันบอกอยู่ในตัวอย่างชัดเจนอยู่แล้ว ไม่เป็นสิ่งที่จะลืมนี่ว่าแต่เรื่องของทุกข์ที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย และเป็นความกระวนกระวายอันเป็นเรื่องของกิเลสเวลาปัญญาผ่านไปได้แล้วมันเห็นทั้งโทษทั้งคุณได้อย่างชัดเจนทั้งสองอย่าง

จึงอยากให้หมู่เพื่อนใช้ปัญญาถึงเวลาที่จะใช้ เราอย่าไปคอยให้ตั้งแต่สมาธิเป็นเสียก่อน ดีเสียก่อนแล้วจึงจะมาใช้ปัญญา สมาธิก็เอาให้จริงให้จังให้สงบเห็นประจักษ์ตานี้ชิประจักษ์ใจนี้ชิ มันทำได้มันจะเก่งไปขนาดไหนจิตนี้ กิเลสอยู่กับจิต สติปัญญาก็เกิด

อยู่กับจิตหมุนตัวกันอยู่ในนั้น ทำไมสติปัญญาซึ่งอยู่ในที่แห่งเดียวกันจะปราบความวุ่นวายของจิตไม่ได้ ถ้าเราทำด้วยความตั้งใจเราเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าหนีไปไม่พ้น ความสงบต้องอยู่ในเงื้อมมือจนได้ เพราะเคยทำแล้วนี่ มันวุ่นขนาดไหน หือ มันขนาดไหนวะ เอาสิ มันจะไปทางไหนวะจิตนี้ เราคล้อยตามมัน ๆ มันลากมันถูเสียดจนถลอกปอกเปิก เสียดพอแล้วจนจะตาย ยังเหลือแต่ลมหายใจ คราวนี้จะเอามัน ฟาดฟันลงไปแล้วก็อยู่ในเงื้อมมือเสียดจนได้ นี่เป็นบทเรียนอันหนึ่งแล้ว

เราจะทำให้สงบก็สอนแล้ววิธี เอาจริงเอาจังกับความสงบ มันจะไปไหนตั้งหน้าตั้งตาดูแต่จิตเท่านั้นแหละ จิตนี้เป็นตัวเหตุที่จะก่อเรื่องก่อราวให้ไม่สงบ ปรุงเรื่องนั้นขึ้นมา หมายถึงเรื่องนั้นขึ้นมา เป็นภาพเป็นเหตุเป็นเรื่องเป็นราวเป็นหญิงเป็นชายไม่หยุดไม่ถอย มีแต่กลมายาของจิตที่แสดงออกไปจากตัวเองนี่ เราก็หลงเงาตื่นเงาอยู่นั้นทั้งวันทั้งคืน อยู่ได้เมื่อไรจิตอยู่เฉย ๆ มีแต่ความรู้ไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ อาการต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นเครื่องหลอกหลวงตนเองมีได้ที่ไหน มันมีอยู่ตลอดเวลาอย่างนั้น ถ้าเราเป็นนักสังเกตจิตเราต้องรู้ เมื่อรู้แล้วจิตก็ต้องจ่อลงไปที่ต้นเหตุ มันจะไปไหนวะ เอ้า ไปก็ไปให้รู้ จิตมันส่งไปที่ไหนมันรวดเร็วขนาดไหน สติมีอยู่นี้มันก็ต้องรวดเร็วเหมือนกัน เราฝึกให้มันทันซีมันจะพ้นไปได้หรือ แล้วก็พ้นไปไม่ได้จริง ๆ รู้ อยู่สงบจนได้

วิธีทำจิตให้สงบ การตั้งรากตั้งฐานจิตเบื้องต้นนี้รู้สึกลำบากอยู่บ้าง อย่าถือเป็นอุปสรรคก็แล้วกัน อย่างไรก็ตามเวลาจะตายนี้มันทุกข์ทรมานที่สุดอยู่แล้วทุกคน ยิ่งคนไม่มีธรรมภายในจิตใจ ไม่มีสติปัญญาภายในใจเลยผู้นั้นตายหาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ ส่ายแส้ววุ่นซุนมั่วยุ่งไปหมด บางรายนอนอยู่บนเตียงตกเตียง มันไม่มีสติตั้งเพราะทุกขเวทนาครอบงำนี่เราไม่ใช่ประเภทตกเตียงนี่นะ มันเป็นขนาดไหนก็เอากันลงให้รู้ มันทนเราไม่ได้ ถ้าไม่เข้มแข็งไม่ได้นะกิเลสมันเข้มแข็งอยู่ตลอดเวลา เพราะเราอ่อนข้อต่อมันอยู่เสมอ จะให้กิเลสอ่อนข้อได้ยังไง มีแต่มันจะเข้มแข็งข้อขึ้นเรื่อย ๆ เอาให้ถึงกันสิ

พอมีความสงบได้แล้ว เอ้า พิจารณา หาอุบายคิดอย่าอยู่เฉย ๆ บางทีปัญญานั้นแหละ ทำจิตให้สงบได้ ที่เรียกว่าปัญญาอบรมสมาธิ ไม่ใช่ว่าการเจริญสมณะจะมีความสงบโดยถ่ายเดียว โดยปัญญาไม่มีทางทำจิตให้สงบได้ ไม่ใช่อย่างนั้น ยิ่งปัญญาทำจิตให้สงบนั้นยิ่งอาจหาญมากกว่าอารมณ์ของสมณะเป็นไหน ๆ

อยากให้เห็นเพื่อนได้รู้ได้เห็นในธรรมทั้งหลายที่แสดงมามากน้อย เราแสดงมาตามความจริง จริง ๆ ได้ปฏิบัติอย่างไรก็บอกอย่างนั้นจริง ๆ ด้วย ได้รู้เห็นสิ่งใดมามากน้อยก็พูดตามความรู้เห็นนั้น ไม่ได้หาที่ไหนอันใดมาเพิ่มมาเติมมาหลอกลวงเพื่อนฝูง แล้วก็แบบพูดปาว ๆ หากความจริงไม่มีภายในใจ เราไม่เป็นอย่างนั้น ความจริงเต็มหัวใจ ได้ปฏิบัติมากี่ประจักษ์ใจอยู่แล้วไม่เป็นที่สงสัย ผลที่ปรากฏขึ้นมากน้อยก็ได้เห็นชัดเจนอยู่ภายในใจนี้ นำสิ่งที่ปรากฏเป็นความจริงอยู่ภายในใจนี้ออกแสดงแก่หมู่เพื่อนด้วยความตั้งใจ ทำไมจะไม่รู้ไม่เข้าใจกัน ทำไมไม่เป็นที่แน่ใจ เอาจริงเอาจังซี

อย่าไปคาดเรื่องมรรคผลนิพพานอยู่ที่ไหนที่โน่นที่นี้ ให้ดูตัวมันวุ่นวายนั้นนะ นั่นละตัวมันทำลายมรรคผลนิพพาน ตัวมันกั้นทางมรรคผลนิพพาน ตัวยุ่งเหยิงวุ่นวายคิดปรุงแต่งเรื่องนั้นเรื่องนี้ นั่นแหละมันเป็นขวางกั้นหนามกั้นทางเดินเพื่อมรรคผลนิพพาน เข้า เอาให้สงบลงไป พอจิตสงบไปแล้วความสุขก็ปรากฏขึ้นมาและเป็นหลักฐานพยานแก่ตนเองอีกด้วย ออกจากนั้นแล้วก็พิจารณาเรื่องของปัญญา เอาฟาดลงไป ในธาตุในขันธนี้ มันมีอะไรอยู่นั้นละดูให้ชัดเจนซิ ธาตุขันธอยู่กับเราตลอดเวลาทำไมจะพิจารณากันไม่ได้วะ

หนังห่อกระดูกนี้ดูซิ ว่าเป็นสัตว์เป็นบุคคล ว่าเป็นเราเป็นเขา ว่าเป็นของสวयของงาม ว่าเป็นของจีรังถาวร มันปรุงมันแต่งมันหลอกลวงเราทั้งนั้น ธรรมชาติจริง ๆ แล้วก็คือตัว **อนิจจัง ทุกขัง อนตตา** ตัวอสุภะอสุภังปฏิกุลโสโครกเต็มไปหมด ป่าช้าผีดิบก็คือร่างกายของเราของท่านทุก ๆ คน คนและสัตว์ในโลกนี้มันเป็นอย่างเดียวกัน พิจารณาให้ถึงความจริงอันนี้ตามความจริงอันนี้ จึงชื่อว่าดำเนินตามธรรม ความเสกสรรปั้นยอเอาเฉย ๆ ปลอม ๆ หาเรื่องมาเสกสรร ว่าเป็นของสวयของงามว่าเป็นของจีรังถาวรเป็นเราเป็นของเรา นั่นคือเรื่องของกิเลสทั้งหมด ให้ทราบว่าเป็นคือกิเลสมันเดินทางสายนี้

ถ้าเราเชื่อธรรมแล้วต้องไม่เชื่อกิเลสทางนี้ ต้องแยกแยะให้เห็นตามความจริงเป็นธรรมชาติหรือเป็นเครื่องคิดค้ำนิกิเลสเพื่อเข้าถึงความจริง จึงไม่ใช่เป็นสัตว์เป็นบุคคล ไม่ใช่เป็นเราเป็นเขา ไม่ใช่เป็น **สุขัง นิจัง อตตตา** มันเป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนตตา** ทั้งนั้น เอาให้เห็นจริงเห็นจังลงไป

ให้ได้รับความสงบเย็นบ้างสิ เราเป็นนักปฏิบัติ เป็นพระด้วยเป็นนักปฏิบัติด้วยไม่ได้เป็น
เจ้าของของสมบัติแห่งสันติธรรมเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป และความสว่างกระจ่างแจ้งจนกระทั่ง
ถึงวิมุตติหลุดพ้นเลยนี้ แหม มันเสียชาติความเป็นมนุษย์มาแล้วและความเป็นพระของ
เราเป็นนักปฏิบัตินี้อีกไม่น้อยเลย อายตัวเองนั่นแหละดี ไปคาดที่ไหนมรรคผลนิพพาน
อย่าไปหาคาดกิเลสมันหลอก ธรรมชาติความจริงท่านสอนไว้ที่ตรงไหน สอนลงที่หัวใจ
กิเลสก็มีอยู่ที่หัวใจ อุบายวิธีที่จะแก้กิเลสก็สอนลงที่หัวใจ แน่ะลงตรงนี้

อริยสัจ ๔ อยู่ที่ไหน ทุกข์อยู่ที่ไหน ทุกข์ทางกายทางใจอยู่ที่ไหน แน่ะ กับบอกอยู่แล้วว่า
ทุกข์ทางกายทางใจก็อยู่กับเรา เราเป็นผู้รับผิดชอบเราเป็นผู้รู้ เป็นผู้แบกภาระความ
ทุกข์ความลำบากเหล่านี้อยู่เป็นประจำ ทำไมจะไม่เห็นทุกข์สัจ แล้วสิ่งใดที่ผลิตทุกข์ขึ้น
มาทางด้านจิตใจให้เกิดความทุกข์ความลำบากลำบากบดขยี้ตันตันอันตั้ภายในจิต หาหวัคิต
ปัญญาไม่ได้คืออะไร ก็คือกิเลส ท่านเรียกว่าสมุทัยแดนเป็นที่เกิดขึ้นแห่งทุกข์ แน่ะ ถ้า
แปลออกตามศัพท์ก็เป็นอย่างนั้น ก็อยู่ที่ใจนี้ แล้วเราจะให้เห็นเรื่องของสมุทัยนี้จะเห็น
ด้วยอะไร เห็นด้วยอะไรถ้าไม่เห็นด้วยสติปัญญาศรัทธาความเพียร ไม่มีทางอื่นเป็นทาง
เห็น ไม่มีอุบายอื่นใดที่จะให้เห็นเรื่องกิเลสที่มันผลิตความทุกข์ความลำบากทรมานต่าง
ๆ ขึ้นที่ใจ ต้องเห็นด้วยปัญญาเห็นด้วยสตินี้ขุดค้นกันลงไป

อย่าไปสงสัยอย่าไปคาดข้างนอกไม่เกิดประโยชน์อันใดเลย ความจริงอยู่ที่ตรงนี้ ค้นลง
ไปที่ตรงนี้ ปัญญาถึงคราวจะใช้-ใช้ เอาจม่นไปไหนถึงไหนถึงกันสิ นี่เราเป็นมนุษย์คน
หนึ่งแท้ ๆ ท่านสอนเพื่อความฉลาด เพื่ออุบายสติปัญญา เหตุใดจึงจะมีไม่ได้ในตัวของ
เรา มีไม่ได้พระพุทธเจ้าท่านสอนทำไม สาวกทั้งหลายท่านก็ล้มลุกคลุกคลานมาเช่น
เดียวกับพวกเรา บางองค์เราก็เห็นแล้วในตำรับตำราอย่าง**พระจูฬปันถก**อย่างนี้ จนพี่
ชายอดทนระอาใจ ให้ท่อง

ปทุมมํ ยถา โภกนุทํ สุขนุทํ

ปาโต สียา ผุ ลุลมวีตคนุทํ

องคุรีสํ ปสฺส วิโรจมานํ

ตปนุตมาทิจจิมินุตลิกุเข

๔ เดือนก็ไม่ได้ **พระมหาปันถก** ซึ่งเป็นพี่ชาย ถึงเวลาถูกเขานิมนต์ไปฉันมีพระพุทธเจ้า เป็นประธาน **พระมหาปันถก**เลยไม่นิมนต์น้องชาย เพราะท่านเป็นภักตฺตเทศก์ จนกระทั่งพระพุทธเจ้ารับสั่ง เวลานี้พระยังมาไม่ครบยังอีกองค์หนึ่งอยู่ในวัด องค์เหล่านั้น ไม่มีใครทราบ น้องชายก็เสียอกเสียใจว่าพี่ชายไม่นิมนต์ไป การอยากไปฉันในบ้านท่าน ไม่อยากไป แต่ที่พระทั้งวัดไปหมดไม่ให้เราไปด้วยความเห็นว่าเราต่ำช้าลามกนั้นเป็นสิ่งที่ เราสะดุดใจอย่างมาก ก็พิจารณาสติปัญญาขึ้นในขณะนั้นเลยโดยอาศัยนั้นเป็นเหตุ เลยบรรลุนิพพานขึ้นในเวลานั้นเสีย

ที่นี้เมื่อบรรลุนิพพานแล้วยังไม่แล้วยังมีฤทธาศักดานุภาพ สามารถที่จะดลบันดาลแสดง ภายในจิตใจของท่านเองเรียกว่าอิทธิฤทธิ์ เป็นที่ร้อยก็พันองค์ **จูฬปันถก**หมดวัด ทำงานหน้าที่ต่าง ๆ กัน เมื่อพระพุทธเจ้ารับสั่งให้มานิมนต์พระ มาที่ไหนไม่ใช่พระองค์ เดียว พระเต็มวัดว่าฉัน ตามองค์ไหนว่าเป็น**จูฬปันถก**หมด เลยไม่ได้**พระจูฬปันถก**อัน แท้จริงเลยกลับมา พระองค์รับสั่งให้ไปอีกให้ไปจับชายฉกรรจ์เลยนะ องค์ไหนว่าเป็น**จูฬปันถก**ให้จับชายฉกรรจ์นั้น จับชายฉกรรจ์หรือชายสงบอะไรก็ได้แล้วแต่ พอไปจับบิณฑิก็ หายหมด เมื่อไปถึงโน่นแล้วพระพุทธเจ้าทรงทราบแล้วว่าเป็น**พระจูฬปันถก**สำเร็จเป็น พระอรหันต์แล้ว โดยอาศัยที่พี่ชายตัดสันดาน พี่ชายก็เป็นพระอรหันต์แล้วจะตัด สันดานโดยหาเหตุผลไม่ได้มีอย่างหรือ ก็ต้องตัดด้วยความมีเหตุผลของท่านเหมือนกัน **พระมหาปันถก**นะ พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงตำหนิ**พระมหาปันถก**เหมือนกัน เพราะเป็น ขนาดพระอรหันต์แล้วจะมาตัดน้องชายของตัวเองด้วยทีฐิมานะกิเลสตัณหาอาสวะไม่มี นี่ท่านก็ขนาดนั้นแหละ **โรชพรรณ** **โรชพรรณ** ก็ผ้าที่เปื้อนด้วยธุลีแปลออกมา นั้นท่าน ลำบากไหม บทเวลาท่านเอาท่านก็ได้

เราก็เป็นคนคนหนึ่งถึงจะไม่มีฤทธาศักดานุภาพใด ๆ ก็ให้มีฤทธาศักดานุภาพปราบ กิเลสให้อยู่ในเงื้อมมือก็แล้วกัน เอาให้จริงให้จัง มรรคผลนิพพานอยู่กับหัวใจแท้ ๆ นอน เฝ้านั่งเฝ้าให้กิเลสทั้งทางโน้นทั้งทางนี้ที่อยู่จะตายจะว่าไง ยังไม่เห็นธรรมในจิตใจพอได้ รับความสงบสบายบ้างเลย มันสมควรแล้วหรือกับนักปฏิบัติเราล่ะ เรื่องการหย่อนยาน

ที่จะเป็นไปเพื่ออำนาจของกิเลสมันอยู่ทุกระยะนะ อยู่ทุกขณะ อันนี้ไม่เคยลดละนะให้
เรารู้สึกตัวไว้เสมอ ให้เข้มงวดกวัดขัน เอาให้เห็น

มรรคคืออะไร ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลเราก็รักษากันอยู่แล้วไม่จำเป็นจะต้องพูด สมาธิกับ
ปัญญา เข้าฟาดลงไปทำไมจะไม่สงบ มันมีเหตุผลกลไกอันใดพาให้สงบพาให้ไม่สงบ
เรารู้ ก็เรื่องกิเลสมันแหละมันยุแยกก่อนจนหลุดลากไปโน้นหลุดลากไปนี่ให้หาความสงบ
ไม่ได้ ปัญญาฟาดฟันมันลงไป อย่างหนึ่งใช้คำบริกรรมทับหัวมันลงไป ถีบอย่างทีพูด
ให้ฟังแล้ว ถ้าอุบายนี้ยังไม่ทันมันแล้วเอาปัญญาคั่นอยู่นั้นนะ ในตัวจิตนั้นนะมันจะคิด
ไปไหนไปเรื่องอะไร มันเคยคิดมาตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งปานนี้ทำไมไม่เบื่อไม่หน่าย
ทำไมไม่เห็นโทษเห็นภัย

ถูกกิเลสหลอกลวงมาด้วยภาพต่าง ๆ เรื่องราวต่าง ๆ อยู่ภายในจิตใจตลอดมาจนปานนี้
ยังไม่อิมไม่พออยู่หรือ อย่างอื่นเราก็เคยได้เห็นแล้วยังเกิดความเบื่อหน่ายหรือชินชาต่อ
สิ่งเหล่านั้น แต่ทำไมความหลงตามกิเลสคล้อยตามกิเลสจึงไม่มีความชินชา จึงไม่เห็น
โทษของมันบ้าง ถ้าเราจะเป็นผู้หาความฉลาดจริง ๆ ควรจะมีสติปัญญาได้เห็นโทษของ
มันบ้าง เราคิดไปอะไร ฟาดลงไปอย่างนั้นซิอุบายปัญญา เวลานี้เราจะไม่ให้มันคิดอะไร
มันคิดขึ้นมาแง่ใดให้เป็นธรรมทั้งนั้นเราถึงจะเอา เอามันอยู่นั้น เอาจริงเอาจังมันก็เป็น
ขึ้นมาจนได้ไม่พ้นวิสัยของเราแหละ อุบายสติปัญญานี้แลคือมรรคเครื่องบุกเบิกเพิก
ถอนสิ่งที่กีดขวางหรือปิดกั้นกำบังจิตใจให้มีมืดมิดปิดตาออกไปได้โดยลำดับ ๆ จนกระทั่ง
นิโรธแสดงตัวออกมาได้เพราะอำนาจของมรรคแสดงตัวได้โดยลำดับ เมื่อมรรคคือสติ
ปัญญาเต็มภูมิแล้ว ไม่มีกิเลสตัวใดไม่ว่าส่วนหยาบส่วนกลางส่วนละเอียด ละเอียดสุด
จะพ้นวิสัยของสติปัญญานี้ไปได้เลย

สติปัญญานี้เท่านั้นเป็นสิ่งที่เหนือกว่าอำนาจของกิเลสโดยประการทั้งปวง ซึ่งเราควรที่จะ
ผลิตขึ้นมาได้ภายในจิตใจและปราบปรามกิเลสให้อยู่ในเงื้อมมือของเรา นี่เป็นมรรคผล
นิพพานขึ้นมาที่นี้ เมื่อกิเลสดับลงไปจนไม่มีสิ่งใดเหลือแล้วจะถามหาทำไมนิพพาน
ท่านไม่ถามให้เสียเวลาพระอรหันต์ท่าน ตั้งที่ตั้งไว้อย่างนั้นแหละเพื่อผู้ที่ดำเนินเดินตาม
หลังกฤษบุตรสุดท้ายภายหลังนี้ จะได้อาศัยเป็นกรูยหมายป้ายทางไปเรื่อย ๆ เป็นเข็มทิศ
ทางเดิน พอไปถึงที่แล้วก็หมดปัญหาตนเอง

เหมือนอย่างวัดป่าบ้านตาด เข้า สมมุติว่าเราจะเขียนชื่อของวัดไปติดไว้ที่หน้าวัดนั้น สำหรับเราเองเราจะไม้อ่านให้เสียเวลาเลย เพราะเราทราบแล้วว่าวัดป่าบ้านตาดเป็นอย่างไร แต่คนอื่นต้องอ่าน นี่มันวัดอะไรแน่เดี๋ยวลองอ่านดูชื่อวัดอะไร หรืออ่านดูนี่มันวัดอะไร พออ่าน อ้อ นี่วัดป่าบ้านตาด เข้ามาอ้อ วัดป่าบ้านตาดเป็นอย่างนี้ คนภายในวัดไม่จำเป็นต้องอ่านป้ายแต่คนอื่นต้องอ่าน ผู้ที่รู้มรรคผลนิพพานอย่างเต็มใจแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องไปหาอ่านเรื่องมรรคผลนิพพานว่าอยู่ที่ไหน ๆ ไม่สงสัย นิพพานอยู่ที่ไหนไม่สงสัย ขอแต่กิเลสหมดไปจากใจเท่านั้น เป็นอันว่าสิ้นสงสัยทุกสิ่งทุกอย่าง อันใดเป็นสมมุติอันใดเป็นวิมุตติ เป็นความจริงแท้ ๆ คืออะไร

คำว่านิพพาน ๆ ก็เป็นชื่ออันหนึ่งเป็นสมมุติอันหนึ่งต่างหาก ธรรมชาติที่ถูกต้องให้ชื่อว่านิพพานนั้นคืออะไร ถ้าไม่ใช่จิตดวงที่บริสุทธิ์จะเป็นอะไรไป เอาให้เห็นตรงนี้ซิ เมื่อเห็นตรงนี้แล้วมันไม่สงสัยแหละ ตายแล้วจะไปเกิดที่ไหนไปอยู่ที่ไหน คนได้นิพพานแล้วจนตรอกหาที่อยู่ไม่ได้มีเหวอ คนที่มีกิเลสนะซีจนตรอกหาที่อยู่ไม่ได้ อยู่ไหนมีแต่พินแต่ไฟเผาหัวใจอยู่ตลอดเวลาร้อนไปหมดทั้งวันทั้งคืนเย็นคืนนั่งนอน นี่เป็นเพราะกิเลสต่างหากทำให้โลกมันคับมันแคบมันตีบมันตันมันอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่พระนิพพานทำโลกให้อยู่ไม่ได้ นะอย่าเข้าใจอย่างนั้น เอาให้จริงให้จังนักปฏิบัติ

นี่ไปไหนมาไหนลำบากลำบากก็เพราะหัวใจของหมู่เพื่อนที่มุ่งหน้ามา เราพอที่จะพูดอะไรเราก็ลงมา ไปโน้นก็ต้องเทศน์เหมือนกันเพราะสงสารห่างจากครูจากอาจารย์ เหมือนกับที่เราเขียนี่ได้นั้นแหละ ไม่เขียนก็คอยแต่จะดับ พอเขียนให้แล้วก็ลุกโผลง ๆ ขึ้นนี่ก็เหมือนกันช่วยส่งเสริม มาถึงลำบากลำบากก็ทนเอาเพราะเห็นแก่ใจของแต่ละท่าน ๆ ที่อุตสาหะมาทั้งใกล้ทั้งไกล ลำบากลำบากเท่าไรก็เพื่ออรรถเพื่อธรรม เพื่อการศึกษาอบรมกับครูกับอาจารย์ นี่ก็ห่างเหินไปหลายเวลา วันนี้เราจึงได้อบรมตามสติกำลังความสามารถ แม้จะลำบากเราก็พยายามเต็มที่

ด้วยเหตุนี้ขอให้เพื่อนฝูงทั้งหลายจงได้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ กำจัดสิ่งที่เป็นภัยดังที่กล่าวแล้วออกให้หมดจากจิตใจ คำว่าความบริสุทธิ์ก็ดี คำว่านิพพานก็ดี ไม่มีพระอรหันต์องค์ใดจะเป็นบ้าถ้ามถึงละ ขอให้บริสุทธิ์เถอะจิตนะ จะรวมอยู่ในนี้หมดทุกสิ่งทุกอย่าง ธรรมพระพุทธรเจ้าที่กล่าวไว้มาน้อยไม่สงสัยเลย พระพุทธรเจ้าบรินิพพานไปแล้วก็พระ

องค์ สาวกของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นั้นมีจำนวนมากน้อยเพียงไร ดูอันเดียวเท่านั้น
เข้าใจหมดเลย ประสานกันได้หมดเพราะเป็นความจริงเสมอกัน บริณิพพานมาแล้วก็
องค์ก็กับก็กลับก็ตามจะไม่มีปัญหาอะไรเลย

พอความบริสุทธิ์ได้ปรากฏขึ้นอย่างเด่นดวงภายในจิตใจแล้วเท่านั้น ปัญหาทั้งหมดนี้จะ
สลายไปหมด อยู่ที่ไหนก็เป็นพุทธะ อยู่ที่ไหนก็เป็นธรรมะ สังฆะ อยู่กับจิตใจดวงเดียว
นั้น เมื่อพุทธะ ธรรมะ สังฆะ ได้สังเคราะห์เข้าไปในหลักธรรมชาติแล้วก็เป็น **ธมฺโม ปที**
โป เป็นธรรมแห่งเดียวเท่านั้น กิริยาที่ท่านพูดว่าพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ นั้น
พูดตามหลักของสมมุติที่ยังต้องอาศัยสมมุติอยู่ท่านก็พูดอย่างนั้น พอเข้าถึงความจริง
จริง ๆ แล้วก็เป็นธรรมแห่งเดียวนี้ไม่สงสัย

เอาเท่านี้ก่อน